Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2025-389

23.4.2025

TF BANK NORGE NUF

Utlån

Refinansieringslån – forsvarlig kredittvurdering – plikt til utbetaling direkte til kreditor?

Etter å ha fått innvilget søknad om refinansieringslån, fikk klager beløpet i sin helhet utbetalt til sin konto. Klager anførte at kredittvurderingen var mangelfull, og at lånet skulle vært utbetalt direkte til kreditor fremfor hennes konto. Foretaket anførte at det ikke var rettslig grunnlag for en slik plikt knyttet til utbetalingen av refinansieringslån, og at det var gjort en forsvarlig kredittvurdering. Klageren fikk delvis medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 114 684

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om klager har krav på lemping av et refinansieringslån.

Klager søkte den 28.12.22 om et lån til refinansiering av gjeld. Av lånesøknaden fremgikk det at hun søkte om lån på kr 114 684 for å betale annen gjeld på opprinnelig kr 100 000. Klager fikk den 28.12.22 innvilget et refinansieringslån på kr 114 684. Beløpet ble utbetalt til klagers konto den 3.1.23.

Klager krever at lånet må lempes helt eller delvis. Foretakets kredittsjekk av klagers betjeningsevne var for dårlig, og lånet burde ikke blitt innvilget. Foretaket sørget heller ikke for at pengene faktisk ble brukt til refinansiering av andre lån. Beløpet skulle ikke blitt utbetalt til klagers konto.

Foretaket har anført at klager ikke kan frigjøres fra betalingsforpliktelsen. Foretaket har oppfylt alle sine forpliktelser etter finansavtaleloven og utlånsforskriften. På tidspunktet for avtaleinngåelsen var det sannsynlig at klager hadde tilstrekkelig kredittevne til å oppfylle forpliktelsene. Klager hadde både tilstrekkelig gjeldsgrad og betjeningsevne ved avtaleinngåelsen.

Refinansieringslånet ble utbetalt til klagers konto da hun hadde tilstrekkelig gjeldsgrad og betjeningsevne til å få lån utbetalt. Subsidiært anfører foretaket at det ikke eksisterer noen lovhjemmel om krav til å betale refinansieringslån direkte til kreditor. Det er kun opplyst i Finanstilsynets rundskriv 6/2022. Rundskrivet er kun en veileder og ikke rettslig bindende. Formålet bak formuleringen i rundskrivet synes å være å sikre at gammel gjeld hos kunder med økonomiske problemer blir nedbetalt. Rundskrivet avklarer ikke statusen for lån utbetalt til kredittverdige kunder som er i stand til å betjene sine lån. Utbetaling til kunden er i bransjen akseptert praksis når kredittvurderingen viser at kunden har tilstrekkelig økonomisk handlefrihet og forståelse for refinansieringens konsekvenser. Avgjørelsen i FinKN 2024-708 er ikke sammenlignbar med denne saken.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Når det gjelder klagen over kredittvurderingen, vil nemnda bemerke at klageren ikke har anført at det er feil i hovedtallene i kredittvurderingen, nemlig inntekt eller gjeld. Nemnda kan ikke se at kredittvurderingen hviler på mangelfull undersøkelse av andre forhold av betydning i en kredittvurdering.

Klageren søkte lån til refinansiering av eksisterende gjeld. Utlånsforskriften bestemmer i § 14 at lån til refinansiering kan innvilges selv om forskriftens alminnelige krav til betjeningsevne og gjeldsgrad ikke er oppfylt. Det følger av rundskriv 6/2022 pkt. 6, som i 2024 ble avløst av veiledning om Praksis ved lån til forbrukere, at lån som er gitt med formål refinansiering skal utbetales direkte til kreditorene selv om lånet ikke innvilges etter unntaksreglene i utlånsforskriften § 14. Veiledningen av 2024 har tilsvarende bestemmelse. Rundskrivet ble publisert 19.12.22, like før lånet i denne saken ble innvilget og utbetalt. I FinKN 2024-708 konkluderte nemnda med erstatningsansvar for foretaket etter at lån ble utbetalt til kundens egen konto i en situasjon der foretaket var kjent med kundens spilleproblemer. Kunden hadde søkt lån til refinansiering. Lånet skulle da ha vært utbetalt til tidligere kreditorer, selv om foretaket anførte at vilkårene for tildeling av lån som vanlig forbrukslån var oppfylt. I den saken som nå er til behandling, er det opplyst at klageren brukte lånebeløpet til vanlig forbruk i stedet for refinansiering av eldre gjeld. Nemnda legger til grunn at prinsippet i rundskrivet om utbetaling av lån med formål refinansiering direkte til kreditorene skyldes ønske om og behov for å unngå økt gjeldsbelastning. Nemnda mener at foretaket uavhengig av reglene i finansavtaleloven av 1999 §§ 46 b og 47 om kredittvurdering og fraråding av låneopptak, kan holdes helt eller delvis erstatningsansvarlig for økt gjeldsbelastning, når lånet er utbetalt til klageren i strid med rundskrivet. Nemnda er enig med foretaket i at rundskrivet ikke har bindende kraft som lov eller forskrift. Det gir likevel uttrykk for et rimelig forsiktighetstiltak som foretaket bør respektere av hensyn til lånekunder som ønsker lån til refinansiering. Det økonomiske tapet for klageren som følge av direkte utbetaling til kunden er vanskelig å anslå, og må fastsettes skjønnsmessig. I vurderingen teller det også med at klageren har medvirket til tapet ved sitt valg om å benytte lånet til andre formål enn refinansiering. Nemnda finner at opprinnelig låneforpliktelse bør lempes med 25 %.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Klageren gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Knut Bjerve (bransjerepresentant) og Bodil Kristoffersen (forbrukerrepresentant).